

แนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็ก ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง

GUIDELINES TO PROMOTE THE ROLE OF PARENTS IN ENHANCING THE WELL-BEING OF CHILDREN AT THE CHILD DEVELOPMENT CENTER IN ANG-THONG PROVINCE.

ณภัทร ขำมณี¹ และธีระวัฒน์ มอนไธสง²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็ก 2) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็ก การวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ 1. ศึกษาบทบาทของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 346 คน ซึ่งได้มาโดยการ สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. แนวทางส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครอง โดยการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อบทบาทการเสริมสร้างสุขภาวะเด็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นตามลำดับดังต่อไปนี้ ได้แก่ บทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมเด็ก บทบาทในการประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร บทบาทในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก บทบาทในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และบทบาทในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 2) แนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทองประกอบด้วย 5 ด้าน 23 แนวทาง ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านบทบาทในการประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร มี 5 แนวทาง เช่น ผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญและรับบทบาทของตนเองในการดูแลเอาใจใส่บุตรหลานของตนเอง ด้านที่ 2 บทบาทในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มี 5 แนวทาง เช่น ต้องให้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อร่วมมือกันหาแนวทางในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาร่วมกัน ด้านที่ 3 บทบาทในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ มี 4 แนวทาง เช่น ต้องให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านที่ 4 บทบาทในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก มี 4 แนวทาง เช่น ต้องให้มีการประชุมผู้ปกครองให้รับทราบถึงบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งด้านพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก ด้านที่ 5 บทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมเด็ก มี 5 แนวทาง เช่น ต้องให้ผู้ปกครองทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก เป็นผู้ที่มีจิตเมตตา ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี

คำสำคัญ : แนวทางการส่งเสริม บทบาทของผู้ปกครอง

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

E-mail : phat7031@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

E-mail : teerawat_1974@hotmail.com

Abstract

The purposes of this research were to study the role of parents in enhancing the well-being of children and to study the guidelines of promoting the role of parents in enhancing the well-being of children. There were 2 steps of the research method. Firstly, to use 0.94 reliable questionnaires with 346 parents from Child Development Center in Ang-Thong Province who were from stratified random sampling. Secondly, to study the guidelines of promoting the role of parents by interviewing five samples of parents who were from purposive sampling. The research instrument of this process was the interview forms which were based on content analysis.

The results were presented in two parts. The first part was the parents' opinion on enhancing the well-being of children including the role of promoting ethics on children, the role of public relations and communication, the role of child development, the role of cooperating and the role of educational resource mobilization. The second part was Child Development Center in Ang-Thong Province consisted of 5 aspects and 23 guidelines including, the role of public relations and communication which had 5 guidelines such as the awareness of parents on caring their children, the role of educational resource mobilization which had 5 guidelines such as the parent conference for any idea inclusion on educational resource mobilization, the role of cooperating which had 4 guidelines such as the parent conference to settle the parent network, the role of child development which had 4 guidelines such as the parent conference to understand the role of Child Development Center and to keep working with 4 aspects of child development and the role of promoting ethics on children which had 5 guidelines such as a role model of parents for their children.

Keyword : Process to Promote, the Role of Parents

วันที่รับบทความ : 12 กันยายน 2563

วันที่แก้ไขบทความ : 7 ธันวาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ : 7 ธันวาคม 2563

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 9 ได้ระบุว่า การจัดระบบโครงสร้าง และ กระบวนการจัดการศึกษาตาม (6) ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น รวมทั้ง ในมาตรา 41 ได้ระบุว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น (พระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, หน้า 4,12)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0 - 5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550 - 2559 โดยสรุปสาระสำคัญของนโยบายไว้ดังนี้ ให้พัฒนาเด็กปฐมวัยอายุ 0 - 5 ปี ทุกคนอย่างมีคุณภาพ และเต็มศักยภาพ มีครอบครัวเป็นแกนหลัก อีกทั้งผู้มีหน้าที่ดูแลเด็กและทุกภาคส่วนของสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการ และสิ่งแวดล้อมที่ดี เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและการพัฒนาเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 ก, หน้า 1) ในด้านนโยบายการศึกษาของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล พัทธา และกรุงเทพมหานคร มีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น โดยหน้าที่การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งต้องดำเนินการ คือ การดำเนินงานจัดตั้ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นในตำบล หมู่บ้าน เพื่อจัดการศึกษา ให้กับเด็กอายุระหว่าง 3 - 6 ปี และส่งเสริมให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยมีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้การสนับสนุน และมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้เด็กในเขตพัฒนาได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง และเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมให้ท้องถิ่นช่วยตัวเอง และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาเด็กโดยเผยแพร่วิทยาการแผนใหม่ไปสู่บิดา มารดา ผู้ปกครอง และชุมชน (บังอร เทพเทียน และปิยฉัตร ตระกูลวงษ์, 2550, หน้า 123 - 124) เด็กปฐมวัย เป็นวัยที่ต้องการการเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ด้วยการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งหกของตน จากบิดา มารดา จากคนรอบข้าง และจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดพัฒนาการที่เป็นรากฐานของบุคลิกภาพ อุปนิสัย และการเจริญเติบโตของสมองเด็กนั้นมีผลอย่างยิ่งต่อสติปัญญาและความสามารถของเด็ก ดังนั้นถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้อง เด็กจึงจะมีพัฒนาการสมวัย แต่ในทางตรงข้ามหากเด็กไม่ได้รับการเลี้ยงดูที่ถูกต้อง

เมื่อพ้นวัยนี้ไปแล้วโอกาสทองเช่นนี้ก็จะไม่ย้อนกลับมาอีก ดังนั้นการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงมีความสำคัญต่อการทำให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อย่างเหมาะสมและเต็มศักยภาพ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในชุมชนร่วมกันจัดการศึกษา และส่งเสริมการศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ (มานี ไชยธีรานุวัศศิริ, 2543, หน้า 2)

ขณะเดียวกัน ปัญหาพฤติกรรมในเด็กปฐมวัยก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้าม เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมอย่างรอบด้านตามวัย โดย ดร.สุภาภัก ภัทรสาสุวรรณ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เผยว่า ปัญหาด้านพฤติกรรมที่พบบ่อยในเด็กเล็กก็คือ ภาวะออทิซึม ร้องอาละวาด ขนอยุ่ไม่นิ่ง ดื้อต่อต้าน และเกเรก้าวร้าว เนื่องจากเด็กวัยนี้ยังเป็นวัยที่พัฒนาการทางอารมณ์ สังคม จะยึดตนเองเป็นหลัก ขาดการควบคุมอารมณ์ตนเอง หรือเด็กบางคนมีพื้นเพ ทางอารมณ์ที่เป็นเด็กเลี้ยงยาก ปรับตัวยาก จึงเกิดความคับข้องใจและแสดงออกโดยการอาละวาดได้บ่อย

ด้วยสภาพและปัญหาดังกล่าว พบว่าบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็ก ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง เนื่องจากยังไม่ปรากฏแนวทางที่ชัดเจนในการให้ผู้ปกครองเข้าไปมีบทบาทในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็ก ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็กให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อผู้เรียนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง

1.2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1) หน่วยการศึกษา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 113 แห่ง

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1) ประชากรเป็นผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 3,401 คน (สถิติข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2562)

2.2) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 346 คน

3) ตัวแปรที่ศึกษา

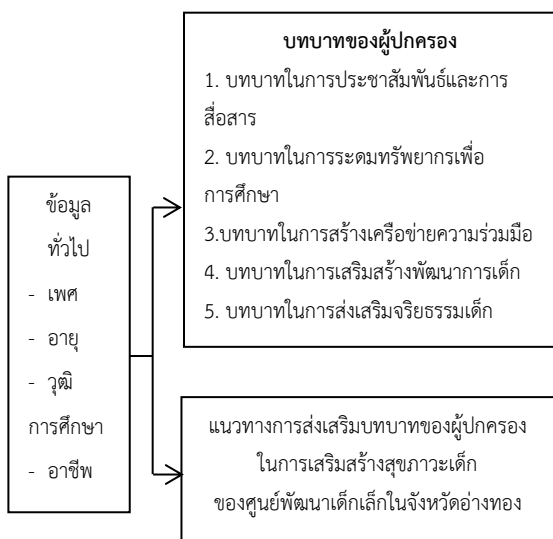
- ตัวแปรต้น

บทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็ก วิเคราะห์และสังเคราะห์จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มารวมเป็นตัวแปรย่อย ประกอบด้วยบทบาทของผู้ปกครอง ดังนี้ 1) บทบาทในการประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร 2) บทบาทในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 3) บทบาทในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 4) บทบาทในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก 5) บทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมเด็ก

- ตัวแปรตาม

แนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง

ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง (สถิติข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2562)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 346 คน แล้วทำการสุ่มผู้ปกครองเด็กเล็กในแต่ละศูนย์ให้กระจายไปตามสัดส่วนตารางแบบชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็ก ตามกรอบบทบาทของผู้ปกครอง ได้แก่

1. บทบาทในการประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร
2. บทบาทในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
3. บทบาทในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
4. บทบาทในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก
5. บทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมเด็ก

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท์ (Likert) โดยกำหนดเกณฑ์น้ำหนักสภาพการเข้ามามีบทบาท ดังต่อไปนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

การสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยอาศัยหลักการทฤษฎีการสังเคราะห์และคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ การวัดในแต่ละเรื่องจำนวน 40 ข้อ และนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา และนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา และโครงสร้าง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีจำนวน 5 ท่าน

6. นำแบบสอบถามมาหาค่าความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) ซึ่งค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครอง จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.90- 0.95 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

8. ทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ โดยดำเนินการนำแบบสอบถามที่รวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบ และคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์

2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงเลขที่ ตัดตารางลงคะแนนรายข้อให้ตรงกับเลขที่ของฉบับ

3. วิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายลักษณะของประชากร

4. วิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทองโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) รายข้อ รายด้าน และภาพรวม

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 2 คน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน และนักวิชาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 1 คน รวมทั้งหมดจำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยผู้วิจัยนำประเด็นหลักที่มีระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด ที่ได้จากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์

3. สรุปผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 สภาพบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 70.8 รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 ส่วนใหญ่ มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 50.6 รองลงมาคือมีอายุ 41-50 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 93.4

รองลงมาคือศึกษาอยู่ในระดับ ปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 63.9 รองลงมาคือประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5

2. การวิเคราะห์บทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง พบว่า ทุกด้านภาพรวมมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ บทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมเด็ก บทบาทในการประชาสัมพันธ์ และการสื่อสาร บทบาทในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก บทบาทในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และบทบาทในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็ก ตามแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิของจังหวัดอ่างทอง ประกอบด้วย ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 2 คน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 1 คน และนักวิชาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน รวมทั้งหมดจำนวน 5 คน ในจังหวัดอ่างทอง ซึ่งผู้วิจัยนำหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในแต่ละด้านมาจัดทำแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติดังกล่าว สรุบบแบบสัมภาษณ์ได้ดังนี้

1. ด้านบทบาทในการประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร

ผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญและรู้บทบาทของตนเองในการดูแลเอาใจใส่บุตรหลานของตนเอง ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง และให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นต่างๆ ทุกคนต้องรับฟังความคิดเห็นของแต่ละคนด้วย ควรจัดให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกันกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อรับข้อมูลข่าวสารและทราบทิศทางการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ในการพัฒนาการศึกษา ในการประชุมแต่ละครั้งจะต้องได้ข้อสรุปไปในทิศทางเดียวกันในการพัฒนา

เด็ก รวมทั้งมีการสรุปผลจากการดำเนินการเรื่องต่างๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางการปรับปรุงพัฒนาต่อไป

2. ด้านบทบาทในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

ผู้ปกครองกับคณะกับคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเข้าร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ร่วมกัน เช่น การทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา หากผู้ปกครองมีเพื่อนที่มีฐานะเราช่วยพูดคุยว่าทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเราอยากอุดหนุนในการจัดการเรียนการสอนเด็ก จึงขอความร่วมมือที่จะบริจาคหรือเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่างๆ เป็นต้น และให้ผู้ปกครองเสนอแนวความคิดเห็นต่างๆ ร่วมกัน ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้ปกครองเพื่อความร่วมมือหรือประสานความร่วมมือและดำเนินการด้านต่างๆ ที่จะเป็นเครื่องช่วยในการดำเนินงานขององค์กรให้สำเร็จ และชี้แจงบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดำเนินการความรู้ความเข้าใจ และร่วมกันสรุปผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาปรับปรุงเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาไม่จำเป็นต้องเป็นเงินของหรือเงินเสมอไป อาจจะมาในรูปแบบของการออกแรงช่วยเหลือก็ได้

3. ด้านบทบาทในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

ผู้ปกครองควรเข้าร่วมประชุมกับทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อจะได้ทราบถึงแนวทางการจัดตั้งกลุ่มไลน์ผู้ปกครอง และรู้ถึงประโยชน์ของการจัดตั้ง เพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกันหากเด็กเกิดปัญหาารวมทั้งได้รับทราบข่าวสารจากทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถึงเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับเด็กและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีการดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการสร้างกลุ่มไลน์ผู้ปกครองควรทำอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบันเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ กลุ่มไลน์ที่ถูกต้องและเหมาะสม มีการอัปเดตข่าวสารในทุกๆวัน การสร้างกลุ่มไลน์นั้นสะดวกสบายต่อผู้ใ้มากที่สุด หากผู้ปกครองคนใดมีปัญหาก็สามารถแจ้งมายังกลุ่มไลน์ได้ เพื่อจะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมทั้งขอเสนอแนะต่างๆ จากผู้ปกครองด้วยกัน หากเด็ก ก็มี ปัญหาทางด้านพัฒนาการด้านโภชนาการและด้านสุขภาพ คุณครูก็ควรมีการแจ้ง

กับทางเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือโรงพยาบาล เพื่อให้บุคคลดังกล่าวมาให้ความรู้กับผู้ปกครอง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อที่จะได้แก้ไขรวมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อจะได้พัฒนาเด็กต่อไป

4. ด้านบทบาทในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก

ผู้ปกครองควรเข้าร่วมประชุมเพื่อให้รับทราบถึงบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ รวมทั้งด้านพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก ให้ผู้ปกครองสังเกตพฤติกรรมของเด็กและมาพูดคุยกับคุณครู เมื่อพบว่าเด็กมีปัญหา ด้านพัฒนาการ คุณครูต้องมีการแจ้งกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หลังจากที่แจ้งเจ้าหน้าที่แล้วผู้ปกครองและคุณครูควรมีการแก้ไขปัญหาการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กร่วมกัน ผู้ปกครองควรมีกิจกรรมเสริมให้กับเด็กในช่วงวันหยุด เช่น การทำกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง การช่วยเหลือพ่อแม่ได้ตามวัย และผู้ปกครองควรส่งเสริมให้ความรู้ในด้าน การเรียน เช่น การอ่านเขียน ก.ไก่ การวาดภาพระบายสี เป็นต้น

5. ด้านบทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมเด็ก

ผู้ปกครองควรเข้าร่วมประชุมกับทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อจะได้ทราบถึงกิจกรรมประจำวันที่ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ปฏิบัติ เช่น กิจกรรมหน้าเสาธงที่ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล ได้แก่ การเข้าแถวเคารพธงชาติ การสวดมนต์ไหว้พระ และควรมีการดำเนินการส่งเสริมบทบาทผู้ปกครองให้เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก เป็นผู้ที่มีจิตเมตตา ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ส่งเสริมให้เด็กรู้จักเคารพผู้ปกครองให้เด็กปฏิบัติจนเป็นนิสัย ควรเสริมสร้างความประพฤติและการปฏิบัติตนของเด็ก เช่น การพาเด็กเข้าวัดทำบุญ สวดมนต์ไหว้พระก่อนนอน และส่งเสริมกิจกรรมทุกด้านให้ต่อเนื่องและจัดกิจกรรมที่แสดงออกถึงความกตัญญูรู้คุณ การตอบแทนคุณผู้ปกครอง เมื่อมีเหตุการณ์ข่าวสารต่างๆ รวมทั้งการดูแลครั้งที่วิ ผู้ปกครองควรอธิบาย และแนะนำให้เด็กได้เข้าใจมากขึ้นมีการสรุปผลจากการที่ผู้ปกครองร่วมกันส่งเสริมจริยธรรมเด็กรวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ

4. อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 บทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาพเด็กในจังหวัดอ่างทอง

บทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมเด็ก

จากการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมเด็กภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองได้มีการวางแผนการส่งเสริมจริยธรรมเด็กได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้ปกครองยังมีบทบาทในการเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก รวมทั้งยังแสดงออกถึงความรัก ความเมตตาต่อบุตรในปกครอง ซึ่งการกระทำดังกล่าวมีผลทำให้เด็กมีจิตใจที่อ่อนโยน ไม่แข็งกระด้างและที่สำคัญผู้ปกครองยังปฏิบัติตามข้อตกลงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมเด็กภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำรวย เรืองศรีมัน (2557) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก แนวทางการส่งเสริม คุณธรรมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยสรุปได้ดังนี้ 1) ควรมีการบูรณาการการเรียนการสอน จัดให้มีบรรยากาศของคุณธรรมที่เด็กสามารถเรียนรู้และถือเป็นแบบอย่างได้ด้วยตนเอง 2) ควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเด็ก 3) ควรจัดอบรมอย่างต่อเนื่องและเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม และ 4) ควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัยแก่ผู้ปกครอง

บทบาทในการประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร

จากการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองมีการวางแผนการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารเป็นอย่างดี นอกจากนั้นผู้ปกครองยังมีการแจ้งข้อมูลพื้นฐานรวมทั้งพฤติกรรมของเด็กให้กับคุณครูได้ทราบ และผู้ปกครองยังมีการติดตามข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ในเรื่องต่างๆที่ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่แจ้งให้ทราบอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้ปกครองยังให้ความร่วมมือกับทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นอย่างดี ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ัญญา แก้วลี (2557) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการสื่อสารกับครูอนุบาลผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการสื่อสารกับครูอนุบาลผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน คือ (1) ด้านการใช้ไลน์ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครู ได้แก่ การให้คำแนะนำหรือแจ้งเตือนข้อมูลเกี่ยวกับการบ้านและใบงาน การให้กำลังใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู (2) ด้านการใช้เฟสบุ๊ก รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดการเรียนรู้ของครู ได้แก่ การให้คำแนะนำเพื่อเตรียมความพร้อมของบุตรหลานก่อนเปิดเทอม การนำเสนอข้อมูล ภาพถ่ายหรือคลิปเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้าน

บทบาทในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก

จากการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองได้มีส่วนในการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้อบรมเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก ร่วมกับคุณครูและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และยังช่วยจัดกิจกรรมเสริมสร้างเด็ก ร่วมกัน รวมทั้งมีการวัดผลประเมินผลและปรับปรุงพัฒนา เมื่อพบปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กก็จะช่วยกันแก้ไข ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง

มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทบทบาทในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริกัญญา ฤทธิ์แปลก (2559) ที่ได้ศึกษารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 1-3 ปี โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ผลการวิจัยพบว่า การสร้างรูปแบบมี 6 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างบรรยากาศการยอมรับของชุมชนและคัดเลือกแกนนำชุมชน 2) การสร้างความตระหนักและปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การทำงานร่วมกัน 3) การระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาสำรวจความต้องการและหาแนวทางร่วมกัน 4) การวางแผนการดำเนินงาน 5) การดำเนินงานตามแผนงาน และ 6) สรุปประเมินผลรูปแบบ ผลจากกระบวนการส่งผลให้ครอบครัวเห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก มีระดับความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในระดับสูง มีการปฏิบัติในระดับดี และเด็กอายุ 1-3 ปี ร้อยละ 92.50 มีพัฒนาการโดยรวมสมวัย เงื่อนไขและปัจจัยสนับสนุนการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 1-3 ปี โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนครั้งนี้ คือ ภาวะผู้นำของกลุ่มแกนนำ วิสัยทัศน์ของชุมชน ความสนใจและความร่วมมือของชุมชน และกระบวนการวิจัยที่เน้นการมีส่วนร่วม เงื่อนไขและปัจจัยอุปสรรค คือ ภาระงานของกลุ่มแกนนำ และการจัดสรรงบประมาณ

บทบาทในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

จากการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญในการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือ ผู้ปกครองทั้งหมดได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายสังคมออนไลน์ร่วมกัน เพื่อสะดวกต่อการติดต่อและยังทราบถึงเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และถ้าเด็กคนใดมีปัญหาผู้ปกครองก็จะร่วมมือในการเสนอแนะและแก้ไขปัญหา ร่วมกัน นอกจากนี้ผู้ปกครองยังต้องช่วยกันรักษาเครือข่ายให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทบทบาทในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก

ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลธิดา ภูมั่ง (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การจัดการเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า 1. เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการประสานเชื่อมโยง เครือข่าย 2 รูปแบบ คือ เครือข่ายร่วมพัฒนาระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเครือข่ายสนับสนุนความต้องการของการจัดการเครือข่าย พบว่า ผู้บริหารต้องการให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องสนับสนุนงบประมาณและส่งเสริมการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครูผู้ดูแลเด็กต้องการได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมในการเข้าร่วมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ต้องการให้ต้นสังกัดบรรจุ แผนยุทธศาสตร์ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือเป็นยุทธศาสตร์หลัก ผู้ปกครองต้องการให้มีการจัดทำหลักสูตรและจัดประสบการณ์เรียนรู้ เด็ก สอดคล้องกับบริบทของชุมชน จัดสภาพแวดล้อมภายใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เอื้อต่อการเรียนรู้ปลอดภัย และ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารวิชาการ กิจกรรมและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องและเป็น ปัจจุบัน 2. แนวทางปฏิบัติที่ดีในการจัดการเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ ประสบความสำเร็จมี 4 ด้านได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้าน ผลลัพธ์ 3. จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและ ภายนอก สามารถพัฒนากลยุทธ์การจัดการเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย 11 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์ การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 2) กลยุทธ์ส่งเสริมและ พัฒนาศมรรถนะครูให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ การศึกษาและการจัดประสบการณ์เรียนรู้ 3) กลยุทธ์สร้าง วัฒนธรรมองค์กรและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 4) กลยุทธ์พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล 5) กลยุทธ์เสริมสร้างและพัฒนากิจการดำเนินงาน ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการในการพัฒนาการบริหาร จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6) กลยุทธ์ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ และสร้างความไว้วางใจสู่สังคม 7) กลยุทธ์พัฒนาการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ 8) กลยุทธ์ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โดยพัฒนาเทคโนโลยี สื่อ นวัตกรรม การจัดประสบการณ์

จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น 9) กลยุทธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วม และพัฒนาความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายภาค ประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคองค์กรพัฒนาเอกชน 10) กลยุทธ์การระดมทุนและทรัพยากรเพื่อการบริหาร จัดการศูนย์ 11) กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างเครือข่าย ร่วมพัฒนา

บทบาทในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

จากการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดอ่างทอง มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะว่าผู้ปกครองมีการวางแผนระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษาร่วมกัน ผู้ปกครองซึ่งมาจากหลายๆที่จึงเป็นไปได้ ว่าเวลาที่ขอการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อดำเนินการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาจึงเป็นไปได้ ง่าย และในการดำเนินการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา แต่ละครั้งต้องมีการประเมินผลการทำงานและปรับปรุง รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินการครั้ง ต่อไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้ปกครองของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิฐ ภูรอด (2559) ที่ได้ ทำการศึกษารูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของ โรงเรียนดีเด่นขนาดเล็กของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบ การระดมทรัพยากรทางการศึกษามีแนวคิดในการระดม ทรัพยากรทางการศึกษา 1) ความสำคัญของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย 2) การอำนวยความสะดวก 3) การสร้างความสัมพันธ์ 4) การสร้างความศรัทธาของผู้บริหารและครู มีหลักการระดมทรัพยากร 3 หลักการ คือ 1) หลักความ ร่วมมือ ประกอบด้วย การรับรู้ถึงปัญหาของทุกฝ่ายที่ จะร่วมกันคิด ตัดสินใจและให้ข้อเสนอแนะการตัดสินใจการ ลงมือกระทำตามกระบวนการและตัดสินใจ เป็นการนำ ข้อตกลงที่ได้ตัดสินใจเลือกตามแผนที่วางไว้มาลงมือกระทำ ตามเป้าหมายร่วมกัน หลังจากนั้นจะดำเนินการติดตาม ตรวจสอบผลงานที่เข้าร่วมกันรวมทั้งการร่วมกันประชุม ปรึกษาหารือหรือปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานให้ดีขึ้น และการรับผลประโยชน์เป็นเจ้าของร่วม เกิดความภาคภูมิใจ

ที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม

2) หลักภาวะผู้นำแบบเพื่อนแท้ของผู้บริหารสถานศึกษา

3) หลักการบริหารแบบบ้านแขวงถิ่นที่มีลักษณะเฉพาะของโรงเรียน ประกอบด้วย การศึกษาถึงพฤติกรรมการระดมความคิด เพื่อให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจและร่วมกันวางแผน ใช้อองค์ความรู้ที่เกิดจากการร่วมกันศึกษา ค้นคว้า ของผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโรงเรียนมาสร้างให้เกิดองค์ความรู้ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จและกำหนดกฎแ่งสู่ความสำเร็จและกำหนดกฎแ่งสู่ความสำเร็จของคณะทำงานที่ ร่วมกัน ดำเนินการ และเกิดแนวทางในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา 2 แนวทาง คือ 1) คณะกรรมการดำเนินงาน และการบริหารจัดการในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน คำนึงถึงบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตอนที่ 2 อภิปรายผลแนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอ่างทอง

จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะเด็ก สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

แนวทางที่ 1 ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญกับครูที่ต้องมีความเป็นกัลยาณมิตรพร้อมที่จะแนะนำ สนับสนุนช่วยเหลือ แสดงความรัก ความเมตตาต่อเด็กอย่างจริงใจ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก อบรม สั่งสอน และปลูกฝังให้เด็กเป็นคนดี ไม่เบียดเบียนผู้อื่น และสิ่งต่างๆ รอบตัว พร้อมทั้งการช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน โดยใช้ความคิดในการพิจารณาการกระทำของตนเองว่าจะเกิดผลดี หรือผลเสีย และแก้ปัญหาได้ ในขณะที่กระทำนั้น ต้องทำด้วยความจริงใจ ใส่ใจ อยากทำ และลงมือทำอย่างสบายใจ จึงจะพัฒนาความเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขไปพร้อมๆ กัน ทั้งนี้ กรมวิชาการ ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของผู้ปกครอง ไว้ดังนี้ เป็นแบบอย่างที่ดีของลูก ให้ความรักและความเข้าใจ เรียนรู้ร่วมกับเด็ก ยอมรับอารมณ์และความรู้สึกของลูก ไม่ปิดกั้นความรู้สึกของลูก ฝึกให้ลูกรู้จักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

แนวทางที่ 2 การประชาสัมพันธ์และการสื่อสารกับผู้ปกครอง ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เป็น การส่งเสริมการศึกษาของเด็ก รวมทั้งปัญหาหรือพฤติกรรมต่างๆ เพราะในขณะที่ ครูทำการเรียนการสอน และสังเกตเห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เด็กแสดงออกมา ขณะปฏิบัติกิจกรรม ภายในโรงเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองก็เป็นบุคคลที่จะสังเกตเห็นพฤติกรรมที่อาจจะเหมือน หรือแตกต่างของเด็กเมื่อพวกเขาอยู่ที่บ้าน ดังนั้นครูจึงไม่ควรตัดสินพฤติกรรมและความสามารถของเด็กเฉพาะด้านที่เห็นแต่ที่โรงเรียนเพียงอย่างเดียว การได้พูดคุยสื่อสารกับผู้ปกครองเป็นประจำ จึงเป็นแนวทางที่ดี ที่ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมหรือความสามารถของเด็กในอีกทางหนึ่งด้วย เพื่อที่จะสามารถค้นหาสาเหตุของปัญหาหรือส่งเสริมนักเรียนได้อย่างเหมาะสม การส่งเสริมการสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครองให้เกิดขึ้นในโรงเรียนนั้น นับเป็นแนวทางที่ดีในการสร้างโอกาสให้ครูและผู้ปกครองได้พูดคุยปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับตัวเด็ก รวมถึงช่วยให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงข่าวสารต่างๆ ทางโรงเรียน ซึ่งมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็กอีกด้วย

แนวทางที่ 3 ผู้ปกครองต้องอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก โดยต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการการเรียนรู้ การอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีคุณภาพ การเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนที่จะเข้ารับการศึกษาที่โรงเรียน โดยการฝึกเด็กให้ช่วยเหลือตัวเอง อบรมเลี้ยงดูสอนเด็ก นำเด็กมาเยี่ยมโรงเรียนก่อนเข้าเรียน แสดงให้เห็นว่าพ่อแม่ ผู้ปกครองชอบ เด็กก็จะเกิดเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา ควรพัฒนาความพร้อมในการเรียนรู้ให้ การสนับสนุน คอยกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น และจัดหาอุปกรณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้ประสบการณ์การเรียนรู้จากสิ่งต่างๆ รอบตัว พาเด็กไปสถานที่ใหม่ๆ ที่น่าสนใจ และควรส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กอย่างมีความสุข ควรแบ่งเวลาให้กับเด็ก คอยรับฟังเรื่องราวต่างๆ ให้กำลังใจเมื่อเด็กประสบปัญหา และพยายามให้เด็กไปเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง

แนวทางที่ 4 ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญในการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือ ผู้ปกครองทั้งหมดได้เข้าร่วมเป็น

สมาชิกเครือข่ายสังคมออนไลน์ร่วมกัน เพื่อสะดวกต่อการติดต่อและยังทราบถึงเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และถ้าเด็กคนใดมีปัญหาผู้ปกครองก็จะร่วมมือในการเสนอแนะและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

แนวทางที่ 5 ผู้ปกครองมีการวางแผนระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาาร่วมกัน ผู้ปกครองซึ่งมาจากหลายๆที่ จึงเป็นไปได้ว่าเวลาที่ขอการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อดำเนินการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาจึงเป็นไปได้ง่าย เช่น การทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษาและการให้ความช่วยเหลือด้านภูมิปัญญา ซึ่งทรัพยากรที่ได้มานั้นไม่จำเป็นต้องเป็นเงินเสมอไป อาจมาในรูปแบบของแรงงาน ความรู้สื่อการเรียน วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

5. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะมีดังนี้

5.1 ด้านบทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมเด็ก ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก เพราะเด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ ผู้ปกครองควรมีพฤติกรรมที่ดีทั้งทางกาย และทางวาจา เพราะเมื่อเด็กซึมซับสิ่งที่ดีเด็กก็จะเติบโตมาอย่างมีคุณภาพและสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือผู้ปกครองต้องแสดงความรัก ความเมตตาต่อกับเด็ก

5.2 ด้านบทบาทในการประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร ผู้ปกครองควรเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารของทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการรับฟัง และเสนอแนะแนวทางต่าง ๆ ได้ เพื่อช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาความเจริญในด้านต่างๆให้กับเด็กอย่างต่อเนื่อง

5.3 ด้านบทบาทในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก ผู้ปกครองควรเข้ามามีบทบาทในการวางแผนในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งผู้ปกครองต้องเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของลูกหลานอย่างใกล้ชิด โดยร่วมมือกันระหว่างคุณครู เจ้าหน้าที่ ผู้คัดกรองและผู้ปกครอง หากสงสัยล่าช้าก็สามารถแก้ไขส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการสมวัยได้ทันเวลาเพื่อช่วยกันพัฒนาเด็กต่อไป

1.4 ด้านบทบาทในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ผู้ปกครองควรมีการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือเพื่อรับทราบปัญหาของเด็ก เนื่องจากในยุคปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์มีประโยชน์มากมาย และสะดวก รวดเร็วนอกจากนั้นยังช่วยให้แก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างทันท่วงที ผู้ปกครองควรร่วมมือ ร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจแก้ปัญหา และเสนอแนะสิ่งที่เป็นประโยชน์เพื่อพัฒนาเด็กและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

1.5 ด้านบทบาทในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ผู้ปกครองควรมีบทบาทในการวางแผนระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เพื่อประสานความร่วมมือจากแหล่งต่างๆ เพื่อขอรับบริจาค การทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา ทรัพยากรที่ได้ อาจไม่ได้มาในรูปแบบของตัวเงินอาจมาในรูปแบบของแรงงาน ภูมิปัญญา ความรู้สื่อการเรียน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องแต่งกาย วัสดุ ครุภัณฑ์ เป็นต้น เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดในการจัดการศึกษา และเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชน

6. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย (0–5 ปี) ระยะยาว พ.ศ.2550-2559. กรุงเทพฯ.
- กุลธิดา ภูมิ่ง. (2558). กลยุทธ์การจัดการเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). กรุงเทพฯ .
- ณัฐธา แก้วลี. (2550). การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการสื่อสารกับครอบครัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา). วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บังอร เทพเทียน และปิยฉัตร ตระกูลวงษ์. (2550).

การดูแลเด็กปฐมวัยของประเทศไทย. วารสาร
สาธารณสุขและการโฆษณา. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.

พิสิษฐ ภูรอด. (2559). รูปแบบการระดมทรัพยากรทาง

การศึกษาของโรงเรียนดีเด่นขนาดเล็กของรัฐ.
ดุชนิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.

มาณี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ. (2543). การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย :

บทบาทของสถานเลี้ยงดูเด็ก.กรุงเทพฯ:เสมาธรรม.

ศิริกัญญา ฤทธิ์แปลก. (2559). รูปแบบการส่งเสริม

พัฒนาการเด็ก 1-3 ปี โดยการมีส่วนร่วมของ
ครอบครัวและชุมชน. วารสารวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. คณะพยาบาล
ศาสตร์, มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น : บุรีรัมย์.

สำรวย เรื่องศรีมัน. (2557). การศึกษาสภาพปัญหาและ

แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมเด็กปฐมวัยของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. หลักสูตร
อิงมาตรฐานการพัฒนาสู่คุณภาพ. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.

สุภาภักดิ์ เกตราสุวรรณ. (2559). สุขภาวะเด็กปฐมวัย

คุณภาพที่สร้างได้. คณะพยาบาลศาสตร์,
มหาวิทยาลัยมหิดล. : กรุงเทพฯ.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970).

Determining Sample Size for Research
Activities. Educational and
Psychological Measurement. 30 (3),
pp.607-610.